

GIÁ BÁN
SỐNG-PHÁP
HỌA-SI-QUỐC
Mỗi năm 1.000
Mỗi tháng 1.000
Mỗi ngày 1.000

TIENG-DÂN

La Voix du Peuple
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

Một tác non sông
một tác vàng.

NẾU NHƯ MỜ MANG CÀ MIÊN NÚI
TRUNG-KỲ I

Nước ta từ hai vùng bình nguyên
trong Nam ngoài Bắc ra, giải đất
miền Trung kỳ dưới biển trên núi...

CHUYỆN VUI

Tòa Pháp viện Trung hoa
chịu chi em quá chừng!
Hành lại mới nước Tàu về đến thông
giam, chỉ xử phạt người đàn bà có chồng...

THẾ-GIỚI THỜI-BÀM

ANH MỸ SẼ HIỆP TÁC ĐÔI
NHẬT CHĂNG?
Trước đây về lực chiến Mãn-châu,
kể đó lại phải hay Hải lực Hoa-tên đồ...

THẾ-GIỚI THỜI-BÀM

Người Nhật lợi dụng chủ đề kỳ mà
đang cách cũ hoặc (đem lợi ích Mãn châu
làm mồi) để che đậy hai nước có nước...

THẾ-GIỚI THỜI-BÀM

NHẬT CỨ KHUẾ ÁC CÀM
VỚI NGÀ MÃI
«Đường chỉ Trung ương» nước Mãn
châu mới» đây là một tờ báo cũ của...

Tên diêm chỉ cho nhà
Đoan bị phạt nặng.

Vì tư thù, bọn vô lương thường
hay vu khống cho người; nếu nhà
cầm cán pháp luật rõ ràng thì của...

Nam-triều thêm
một bộ mới

Nam Triều nay đặt một bộ mới
lấy tên là « Kinh Tế ».
Có tin chữ Bộ trưởng này, quan
Tổng Đốc Ngô-an Nguyễn-khoa-Kỳ...

Vật sản ở

(Người Hoa-khieu nói về
giá đường
Đầu tuần tháng hai ta, kỳ giá đi thêm
ngươi hơn ở về mặt gạo. Đến nơi, thấy...

Người Nam ta đã có một độ
đi bào-hộ nước người

Hơn nửa thế kỷ nay, nước Nam ta
phục thuộc dưới quyền bảo hộ nước
Pháp, nhiều người tưởng rằng hai
chức «bào-hộ» xuất hiện từ đó...

LẠI MỘT CHUYỆN LAM
CHO KHÔNG KHÍ AU-CHAU

CÓ HƠI XAO XIÊN
Tin Lầu-đôn, ngày 4 3 35, chính phủ
Anh có phát hiện một bức thư nói về việc...

NGHĨ VIÊN BỊ CAO AN TRỘM

Paris, 7 Mars. - Hạ nghị viện
Pháp đã tuyên bố đưa ông Philbert
Hesson, nghị viên hạt Haute-Loire...

Kỳ này 6 trương
VAN-VAN

Đi làm thuê
Mình tôi ở là ở.
Đã cách với người lại xa:
Mười bốn, không có đồng bạc nào...

GIÁ THUÊ LƯU HÀNH
THUỐC LÁ VÀ LÀO
SỬA LẠI

Theo nghị định 23 Février 1935 của
quan Toàn quyền, thuế lưu hành
thuốc lá và thuốc lá do nghị định
19 Avril 1906 định, nay sửa lại:
1) Thuốc lá dùng để hút hay ăn
truyền: 0,30 một kilo.
2) Thuốc lá dùng để làm lộn
hay đóng bao, không kể thuốc đóng
bóp, hoặc gói thành gói, hoặc có
nhấn trên nhà chế tạo: 0,30 một kilo.
3) Thuốc lá ở lối Tàu: 1,300 một kilo.
4) Thuốc vắn rồi dùng xén, giá
bán ngoài không quá 6 xu một bao
20 điếu: 0,500 một kilo.
5) Thuốc chưa gói hoặc gói rồi
không thuộc các hạng kể trên: 1,300
một kilo.
6) Thuốc xì gà 1,300 một kilo.
Bối với việc tăng thuế thuốc này,
nhà buôn thuốc đều than thở.

ĐƯỜNG HẠNH

Đường Hạnh
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

ĐƯỜNG HẠNH

Đường Hạnh
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

ĐƯỜNG HẠNH

Đường Hạnh
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

ĐƯỜNG HẠNH

Đường Hạnh
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

ĐƯỜNG HẠNH

Đường Hạnh
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp... Năm 1934

THUỐC TRỊ BA CHỨNG ĐAU BỤNG KHÁC NHAU

ĐAU - ĐÀY, PHÒNG - TÍCH, KINH - NIÊN... NGUYỄN NGỌC-AM, chủ hiệu...

Những Phương Thánh - Dược Chuyên-Trị Các Bệnh Khó khăn

Sở dĩ, Ngộ nước... Những Phương Thánh - Dược Chuyên-Trị Các Bệnh Khó khăn Kinh - Niên

Kho chuyện.

Nhà nghĩ mới của quan Toàn quyền... Ông D. đang bị giam cầm người đồng...

Giúp nạn dân miền Bắc Trung kỳ

Table with 2 columns: Subscription details and Amount. Includes 'Sở học của Hội Trung ương Cứu' and 'Số trước: 26 10777'.

Cùng ông Đặng-văn-Tường hiệu Phát-Thắng ở Fallo

Ngày 5-3-35, tôi có gởi thư báo... Ông Đặng Văn Tường là người được...

LÊ-THIỆN-ĐƯỜNG MỘT NHÀ THẬT-NHIỆP NÂM NGƯỜI, ĐƯỢC CHẤU CẤP HOÀN TOÀN

Tôi có được báo thư của ông gởi... Ông Lê Thiện Đường là một người...

Một ngày ông bán được ít lắm... Ông Lê Thiện Đường là một người...

COP! COP!

Các ngài nghe 2 tiếng cop, tưởng... BAZAR NGUYỄN-MÔNG-QUÝ 11, Rue Gia-Long - HUE

NGƯỜI NAM TA...

minh Giảng (Bảo hộ Cao man)... Người Nam Ta là một người...

Lại một chuyện về năm Minh... Người Nam Ta là một người...

Xem chuyện kể trên, thì thấy... Người Nam Ta là một người...

Đang sửa "LE GOSSE" rất dở cho tất cả mọi người...

Ký giả thuật chuyện trên, có lẽ... Người Nam Ta là một người...

Công hiệu thần tốc của thuốc... Người Nam Ta là một người...

Đang sửa "LE GOSSE" rất dở cho tất cả mọi người... Người Nam Ta là một người...

NGƯỜI ANH HO GIÀU

Tác giả: COLLETTE YVER... Ông Mác tinh đơn nói: Tôi có em xe song mã...

Nhưng mà phải có ai cho điện... Ông Mác tinh đơn nói: Tôi có em xe song mã...

Ông Mác tinh đơn nói: Tôi có em xe song mã... Ông Mác tinh đơn nói: Tôi có em xe song mã...

Họ thì họ cười to, và gương mặt họ vẫn còn... Ông Mác tinh đơn nói: Tôi có em xe song mã...

PHU - TRUONG TIENG - DAN

NHỮNG GIAI ĐOẠN TRÊN LỊCH-SỬ NHÂN LOẠI

Lịch-sử nhân loại là một bộ lịch-sử giai cấp tranh đấu. Tự sức người sanh ra chứ không phải sức tạo-hóa. Mà kinh-tế là gốc của xã-hội, kinh-tế thay đổi thì mọi sự đều thay đổi cả.

Lịch-sử loài người từ xưa đến nay trải qua 5 thời-dại: 1 là: Đá-mạn công-cộng, 2 là Tộc-trưởng, 3 là Tư-trưởng, 4 là: Phong-kiến, 5 là: Tư-bản.

Thời-dại đá-mạn. — Thoạt đầu loài người mới sanh ra, còn ăn chung ở lộn.

Nếu một người nào bắt được con chim hay con thú gì, thì chia nhau cùng ăn, không nấu nướng gì cả, ăn không hết thì vất đi. Loài người lúc bấy giờ chưa phân giai cấp kể trên người dưới, chưa có chế độ của riêng, chưa có văn-hóa nên gọi là đá-mạn.

Tộc trưởng. — Như trên đã nói, thời đại đá-mạn, kiếm được vật gì, ăn không hết thì vất đi. Sau bởi kinh nghiệm, phòng lúc đói có mà ăn, nên khi ăn không hết, thời giữ lại dự bị lúc đói.

Đã để của riêng, tất sự kẻ khác cướp đoạt, thì phải cất người ở phía để trông nom; trong lúc những người đi làm mệt nhọc, thì người ở nhà mặc sức thanh thản nghĩ ngơi; rồi dần dần người ở nhà càng ngày càng khôn hơn, biết suy nghĩ hơn kẻ khác. Sau trải qua một thời gian khá lâu, trở nên một anh Tộc-trưởng cầm quyền trong một họ. Người tộc trưởng có quyền phân phối kinh-tế cho tất cả mọi người. kinh-tế của xã-hội, đã từ thời kỳ kinh-tế tự nhiên mà bước sang thời kỳ kinh-tế của riêng.

Tư-trưởng. — Dần dần số người một họ mỗi ngày mỗi đông, những vật dụng cung cấp sự sống cho người trong họ tự nhiên nên khôn, nên tự này phải tranh sang tự kia mà kiếm ăn. Nhưng tự kia cũng phát triển như mình, hai bên mới phải xung-đột. Đã xung-đột nhau ắt là có bên thua bên được, mà bên được sẽ cai quản bên thua. Rồi cứ đánh nhau mãi: anh tộc trưởng của một họ được cai quản tất cả 3, 4 họ thua, tức là đã thành một anh Tư-trưởng. Trong thời-dại Tư-trưởng có một đặc-điểm, là phát sanh cái học chiến tranh. (Lúc này loài người đã từ thời kỳ kinh-tế tự nhiên bước sang thời kỳ do-mục, ngư-lập và nông-nghiệp).

Phong-kiến. — Rồi cũng các anh Tư-trưởng lại xung-đột nhau, cũng vì kiếm chỗ mà kiếm miếng ăn, như thời Tộc-trưởng. Bước sang thời đại Tư-trưởng, Tư-trưởng nào đã gồm được 3, 4 họ, sẽ cai quản những Tư-trưởng khác bị thua. Anh Tư-trưởng gốc được trở

thành làm vua, còn những Tư-trưởng thua tức là chư-hầu, tức là chế độ phong-kiến, vị vua đó mới phát đất chia của cho anh em thân thích, hoặc người trung thành của mình, những người Tộc-thuộc lại chia cho con cháu để làm ăn, tức là chế độ địa-chủ. Những người ở các họ thua phải làm công không cho chúng.

Tư-bản. — Đến thế-kỷ 18, cơ khí phát sanh, là nhịp kinh-tế phát triển, song lại bị bọn phong-kiến hạn chế, như lập công xưởng phải đóng thuế và phải xin phép. Lợi bọn địa-chủ không cho bọn nông-nô ra làm nơi các công xưởng tư bản.

Bởi vậy bọn này mới chỉ trích những tội-ác của bọn phong-kiến mà xưng lên thuyết bình-dẳng, tự do v.v... rồi hô hào tổ-động quần chúng đánh đổ chính quyền chuyên chế.

Công việc diễn tiến mãi mới nảy ra chính-phủ cộng-hòa, tiếng là cộng-hòa mà phải tư bản vẫn nắm lấy chính quyền để tự do bóc lột tư bản.

Hiện cuộc lao tư xung-đột còn đương tương-tri nhau, nhưng dần dần, trên đường tiến hóa cứ theo đường «thích» mà đi tới, chúng ta nên mở mắt coi mắt trông đương tương-lai mà dám nói quyết-ràng.

Mất, còn, thua được là sự quan hệ riêng một bộ phận dân-tộc quốc-gia, mà cuộc chung kia cứ đi tới mãi. Kinh-tế đổi thay thì giống gì cũng không đứng yên được.

Lâm-Thanh Một ông nghị-viên «mù» tạo phúc cho người mù

Ở xứ văn minh có trường học dạy người mù, có sách vở và cách dạy đặc biệt, làm cho người mù học được thông thái như người sáng, có nghề nghiệp để nuôi sống. Chạy học ở trường dạy người mù, nay lại có chuyên gia «nghị-viên mù» thật là chuyên môn.

Tin Luận đôn—Gần đây thuộc về đảng bảo thủ, có ông nghị viên «mù» tên là Pháp Lan Tắc (dịch theo báo Tân) ngày 18-2 vừa rồi, ở hệ nghị viện có thuật rõ những sách mà ông đã soạn cho những người mù đọc. Thứ sách kỹ thuật như «đĩa hát máy», dùng đĩa để chuyển máy. Mỗi đĩa có hai mặt, xoay máy thành ra có sách có tiếng đọc, như bản tiểu thuyết dài, chỉ thu lại trong 8 đĩa là hết. Theo lối kiến nghị của ông ta, thì rồi đây sẽ có thư viện chứa những sách có tiếng đọc để riêng cho người mù, học.

AI giám kính người mù, người mù làm nghị-viên mà lo tạo mọi hạnh phúc cho người mù, như ông nghị kể trên,

Giương tàn tơi của chị em nước ngoài

Phụ nữ nước ngoài, lúc này vận động giải phóng, tham dự chính trị, càng hăng hái việc này việc nọ, say mê có thành tựu và làm được nhiều điều xuất sắc. Số đi làm được thế, không phải bỏ học bỏ công việc, mà trước hết họ tự đào tạo tự cách cho đủ năng lực để ra gánh vác công việc xã hội, không kiếm gì đàn ông. Nghĩa là công việc gì đàn ông làm được, thì họ cũng làm được cả. Xem chuyện dưới đây:

1) Ở Tây ban nha (Espagne) một nhà nữ danh nhân bà Ái Tư Ty Na, gần đây được chính phủ phái làm đặc phái đại sứ, đi dự lễ kiến quốc kỷ niệm năm 1935 của nước Tây Ban Nha.

2) Ở nước Nicaragua trước cộng hòa ở Trung-Mỹ, Tổng thống đã phái 2 người nữ ngoại-giao: 1 là Á N. Cát Lộ ở số 1, làm phó lãnh sự ở thành phố Managua, nước Mỹ, và bà Lạc Mỹ Lộ ở số 2, làm lãnh sự ở Cách Lợi Hoac.

Đấy, những công việc sự thật như trên trường ngoại-giao quan trọng là giương nào, mà nay chị em đã ra gánh vác.

3) Về phụ nữ chức nghiệp thì hiện thống kê ở Nhật bản:

- a) Người làm việc trong các nhà thương mại. 998261 người
- b) Cơ quan giao thông 997251 —
- c) Công vụ tự do 947654 —
- d) Công nghiệp lao động 375000 —
- e) Gia sự sử dụng 572804 —

Ngoài ra, về nông nghiệp trong hương thôn thì phụ nữ Nhật bản chiếm 36/100.

4) Nữ giới Pháp gần đây cũng đòi quyền dân-phẩm. Việc ấy đã thông qua ở hệ nghị viện, sớm muộn rồi cũng sẽ đạt được mục đích.

5) Đảng «chủ ý hơn nữa» là nữ đả-bào của thành Gandhi vận động ở Ấn độ:

Hiện các công việc trọng yếu thuộc về phương diện chính trị, tức là tham gia cuộc vận động độc lập, chị em cũng dần dần chen vai vào cuộc phần dẫu.

a) Năm 1917, đại biểu toàn quốc phụ nữ, đã bắt đầu yêu cầu tham chính. Ở Trung ương nghị hội, tuy chưa có đại biểu dân bà, mà ở các chính phủ địa phương, chị em đã được quyền công dân, có hơn trăm vạn phụ nữ có quyền tham chính, BA Liệt đả Y bác sĩ được làm phó nghị trường tại nghị hội lập pháp ở châu Âu và Mỹ.

b) Hội nghị bán-trên ở Luân đôn, có 3 người nữ đại biểu, gần đây trong hiến pháp đã chuẩn cho 600 vạn dân bà có quyền tham chính, BA có 44 người dân bà làm hội viên trong hội lập pháp ở các châu.

c) Về mặt giáo dục, luật sư, phụ nữ cũng chiếm địa vị trọng yếu, như bà Lạc Y làm nghị-viên ở trường đại học Gia Nhĩ Các Đạp; ở Bombay, nữ «đô thành lớn» có 16 nữ thẩm phán, ở Mã Đê Lạp Tái lại nhiều hơn.

Trông gương chị em nước ngoài, ta thấy rõ một điều là tư cách nữ giới họ đã học tập rèn-đúc, có đủ năng lực gánh vác việc nặng nề, nên họ vận dụng công-tư bình, không phải bỏ học bỏ việc, hay là chỉ phở lo nói trống, mà không đi làm vào việc thực tế.

Chỉ em ta muốn nói giải phóng, cần phải tranh-đấu tư-cách và năng lực đi.

Đàn quyền đáng kính phục biết chừng nào! Rõ là người xứ văn minh có khác, ở xứ ta đây nhiều quan- nghị 2 mặt sáng như gương mà chỉ nghĩ thấy cái dây rốn «đàn» mình, không biết nghĩ được điều lợi ích cho cuộc sinh hoạt của nhân dân, chưa nói đến việc của xã.

Cái trứng đẻ dưng

Trong một số báo trước về cuộc vận động giải phóng, ông Lạc - Nhân có câu: Ca-luân-Bô tìm được Mỹ châu để dưng như « cái trứng đẻ dưng » v.v. Có một ít độc giả gửi thơ hỏi câu chuyện ấy, nhân đó thấy được một điều khó cho nhà làm văn:

Làm văn không dùng điển, có cái không đạt được ý mình, dùng điển Tàu vào ngay là không thích, vì Hán học đã bỏ xó lâu rồi, mà dùng điển Tây cho là thích, những người không học Tây lại không hiểu, mà tuy có học Tây nữa, cái rưng « điển » kia, mấy ai thông thuộc cho hết.

Từ như câu nói « Tim được Mỹ châu để dưng » rất là mập mờ, lại có hướng vị, nhưng đối với người chưa thấy điển ấy, không hiểu là nói gì (vì tác giả quên giải nghĩa).

Thường thường hạng người nói năng, trước khi người ta chưa làm thành việc, khó nhọc nguy khốn đến đâu, không ai biết đến. Đến khi thấy làm thành việc lại chỉ nhạo nọ kia. Hạng người ấy xử nào cũng có, ở Âu Mỹ cũng vậy.

Ca luân Bô tìm được Mỹ châu, cái chỉ nhân nại kiên quyết, trải biết bao nhiêu nguy hiểm khó nhọc mới làm được công nghiệp vĩ đại ấy. Sau lúc tìm được đất rồi, một bữa tiệc có khách đông, có nhiều người ngồi nói lý lẽ vớ khinh rẻ. Người thì nói: Trái đất vẫn tròn, sự tìm được Mỹ châu là lẽ dĩ nhiên. Người thì nói không Ca-luân Bô thì kẻ khác cũng tìm được...

Ông Ca luân-Bô biết là họ nhạo mồm, nhưng làm thích không nghĩ đến cái gì cả. Nhân trên bàn có đồ ăn đĩa đựng mấy cái trứng. Ông chỉ đĩa trứng nói một câu tự nhiên:

« Trong các ngài đây, để ngài nào đẻ cái trứng dưng được ».

Cả tọa khách nếu làm thử, nhưng đặt xuống bụng tay ra là cái trứng vỡ nát nằm dưng, chẳng một ai đẻ được.

Khách trở lại để ông. Ông cầm trứng cái trứng «dưng» nhẹ một cái rồi để nó đứng vững như trứng 1 (vì đập chết trứng bằng nên để đứng vững).

Ông khách cả cười và nói: Cái đó thì khó gì! Ông Ca luân-Bô trả lời: Vẫn không khó thật, nhưng sao trước kia các ngài không ai làm xem.

Đấy, cái điển « đẻ trứng dưng » là vậy đó (chuyện này có thấy trong sách chép đầy thuật đại lược).

BÀN-BÁO

AI muốn in số sách giấy mà «gi» đến «đến» nhà in

TIẾNG - DÂN

123 - Đường Đông-Bà-Huê

Có đủ các thứ chữ Quốc-ngữ, chữ Hán, chữ Pháp, làm việc mua bán, lại tinh giá phải chăng

Chữ nghĩa « Bất bạo động, bất hợp tác » của ông Cam-Đi-a (Gandhi)

(Tiếp theo Phan-Trương số 773)

Ông Cam-Đi-a với việc cải tạo Xã-hội Ấn-Độ

Trên lịch-sử các nước, những cuộc vận động xã hội đều có hình thức và đảng phái, những người tin theo đều ở trong một tôn giáo, hoặc phục tùng một đảng phái nào. Tôn giáo của ông Cam-đi-a lại khác hẳn, ông chủ trương cá nhân có phụ trách của tư cách mình, mà không phải phụ trách cho cuộc tổ chức khác, cá nhân là gốc của sự tổ chức xã hội, phải tự mình huấn luyện lấy mình, chỉ phải lấy mình, không đủ cho sức thông trị nào ở ngoài can thiệp đến. Ông thường nói: « một xã hội, nếu sự tổ chức nhờ thế lực ngoài mà được có đạo đức, oai quyền, vật chất, thì quyền lợi của sự tổ chức ấy không sao đứng vững lâu dài được ».

Từ cuộc vận động bất hợp tác phát sanh, chế độ giai cấp dần dần tiêu diệt, các hạng người trong xã hội Ấn-độ bắt đầu giao thiệp với nhau, đó là một cuộc cách mệnh tư tưởng của dân tộc Ấn-độ.

Ngoài chế độ giai cấp, lại còn có cái trở lực rất nặng là hai phái tôn giáo: Ấn-độ giáo, và Hồi-hồi giáo, hai đạo này thường xung-đột nhau, Ấn-độ giáo theo giai cấp di truyền, còn Hồi-giáo thì chủ trương sự bình đẳng là tuyệt đối của nhân loại, không phân biệt người sang người nghèo. Ấn-độ giáo lấy con trâu làm vật qui nhứt trong loài thú, mà Hồi-giáo lại ăn thịt trâu. Hồi-giáo không ăn thịt heo, mà Ấn-độ giáo lấy thịt heo làm đồ ăn tối. Những người tin ở của hai đạo ấy không hề cười gài với nhau, trái mấy mươi đời vẫn cùng nhau thờ-đệch. Nay hai đạo bắt tay nhau, liên hiệp giai cấp lẫn nhau. Sự đổi mới của hai đạo ấy cho thấy rằng Ấn-độ là bất lợi cho quyền thông trị của mình, nên có ngầm ngầm xúi dục, làm cho bọn kia trở thành thù nghịch giết hại lẫn nhau. Nhưng chính sách kỳ của đế quốc Anh vẫn bị thất bại. Và lại vì hai việc xảy ra làm cho dân trong hai đạo bỏ hết những mối hiềm xưa, ngày càng thân mật nhau: 1. — là sau trận Âu chiến, nước Thổ nhĩ kỳ bị chia xé, đất thành của Hồi giáo bị quân đội của Anh chiếm cứ, bọn tin đồ vì thế giáo ngộ, lại càng ác cảm với người Anh, ở Ấn độ họ có giữ lấy oai quyền của đạo, hết sức vận động đánh đổ thế lực của Anh. 2. — là bọn tin đồ Ấn độ giáo, cảm hóa những lời giảng dạy của ông Cam-đi-a, trở lại giúp đỡ bọn Hồi-giáo. Hiện nay ở Ấn độ không còn có sự xung-đột trong tôn giáo nữa. Vì muốn tỏ lòng thân thiện với Ấn độ giáo, viên lãnh tụ Hồi-giáo hạ lệnh cấm không cho tin đồ mình ăn thịt trâu, người trong hai đạo đã cùng nhau cười gài.

Cử động công-động ở gia đình là một điều chủ yếu trong cuộc vận động của ông Cam-đi-a, trước đây nói qua, là cái kết quả sự dưng vãi của ngoại quốc. Lúc bấy giờ xã hội Ấn độ gần như trở lại tình trạng 200 năm về trước, nhà nào cũng có không «đ» để vãi, nhân dân ở thành phố lại về nhà quê

sinh hoạt, người giàu người nghèo đều dưng vãi nội hóa. Trong lúc ở Âu Mỹ người ta đua nhau theo đường vật chất, mà ở Ấn độ thì người sang cho chí người thường vẫn như trở lại cảnh sinh hoạt đơn giản của hạng bình dân. Bọn sang trọng quyền quý, có kẻ tự mình hy sinh quyền lợi, theo công việc vận động trong dân gian, bọn ấy từ ngày hai bữa cơm thường không ăn uống gì khác, cũng không ở sang một sự sống.

Trên lịch-sử Ấn độ từ xưa đến nay, dân bà con gái tham gia vào cuộc sinh hoạt của công-động Ấn độ này là lần đầu. Hiện nay có hàng vạn các cô các bà hết sức chăm lo công việc gia đình, cũng có nhiều chị em dự vào các cuộc hội nghị chính trị, họ đi chức những đoàn thể, lại có nhiều người vào chấp lao tù.

Năm 1921, hội nghị quốc dân nhóm ở A mế đac bá (Ahmedabad), có 15000 người đàn bà con gái đến dự, một có trong Hội nghị được cử làm ủy viên đại hội, ông Cam-đi-a đã nói: « các chị em phụ nữ cũng có quyền lo việc nước, chúng ta phải nhường họ ».

Sự vận động lao động ở Ấn-độ chia làm hai phái, một phái là bọn thanh niên da học ở Anh về, chủ trương dùng phương pháp « bất hợp tác » để khởi hiệp bọn họ. Một phái thì theo lý tưởng nước nhà, chủ trương « bất hợp tác » ở ông Cam-đi-a là người đứng giữa hai phái ấy. Ông học luật ở nước Anh, tuy nhiên được những đầu hay «đ» của chế độ hiến pháp Anh. Các «đ» chế vận động bất hợp tác đến bản chức theo lý tưởng của tây phương. Song ông lại lấy triết lý tôn giáo Ấn độ làm cốt lõi cho cuộc vận động xã hội, mà chủ trương tôn trọng tư-cách của mọi người. Tư tưởng của ông có chỗ khuyển hướng theo chính phủ, mà phần đối sự dưng kháng liệt, ông thường nói thỏa hiệp điều hòa, mà về mặt lý, ông lại không chịu cho mọi người phải phục tùng sự tổ chức của xã hội. Ông cho là người ta chỉ có phục tùng lý tưởng, chứ không bị dưới quyền lực nào khác. Lý tưởng và cách tổ chức xã hội của ông là lấy sự bác ái làm khuôn mẫu, mà không có chế độ lãnh tụ và phân biệt giai cấp. Ông Cam-đi-a tuyệt đối không «va» sự bạo động, mà chế độ lãnh tụ lại ở trong sự bạo lực sinh ra. Nước Nga dùng bạo lực lập trạng để giải quyết vấn đề xã hội, mà ở Ấn độ lại tôn trọng tư-cách cá nhân, phần đối sự bạo động. Phương pháp cải tạo xã hội, lý tưởng đồng tâm vẫn khác nhau.

Tư tưởng và chủ nghĩa của ông Cam-đi-a đối với trình độ hiện thời có chỗ không thích hợp, nên gần đây ông bị giám sát lỏng lẻo nhiệm của công chúng. Song thế nào mà «đ», tư-cách của ông «đ» người «đ» được, nên người ta cho là «thần» cũng không quá đáng.

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

V. S. dịch thuật

